

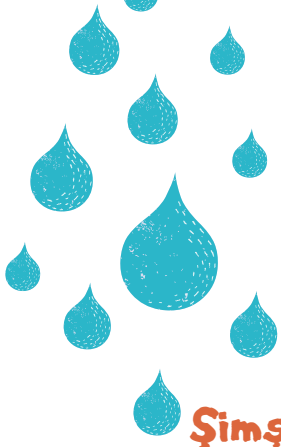
Hava Durumuyla İlgili Şaşırtıcı Gerçekler!

Yağmur, bulut, dolu, kar, rüzgâr, fırtına, kasırga, hortum, şimşek, gök gürültüsü, gökkuşağı... Bunları duyunca aklınıza ne geliyor? Hava durumu mu? Peki, nedir hava durumu? Yerküreyi saran hava tabakasının, yani atmosferin belirli bir anda, belirli bir bölgedeki hâli değil mi? Hava durumuyla ilgili başka neler biliyorsunuz? İşte size bazı ilginç bilgiler!

Hayalet Yağmur Nedir?

Gökyüzündeki yağmur damlalarının hepsi yeryüzüne ulaşmaz. Bazıları daha havadayken buharlaşır. Bu durumda bir buluttan uzanan tel tel saça ya da kuyruğa benzeyen bulutlar oluşur.

Şimşek ve Yıldırım Arasındaki Fark Nedir?

Şimşek, bir bulut kümesi aşırı elektrik yüklendiğinde gerçekleşir. Elektrik boşalırken akımın geçtiği yerde kırık çizgi biçiminde bir ışık parlar. Atmosferde her saniye yaklaşık yüz şimşek çakar! Şimşek, bulut tabanı ve yeryüzü arasında gerçekleşirse yıldırım diye adlandırılır. Yıldırımların çoğu denizlere ve okyanuslara düşer. Ayrıca şimşek ve yıldırım genellikle kümülonimbüs adı verilen bulutlarda görülür.

Hortum En Çok Nerede Görülür?

Hortum, şiddetli fırtınalarda görülür. Bir hortumun oluşması birçok hava koşulunun bir arada olmasına bağlıdır. Bu koşullar oluştuğunda fırtına bulutunun altında, girdap diye bilinen, hızla dönen hava kütlesi oluşur.

Yeryüzünde en çok Kuzey Amerika'da hortum görülür. Yılda yaklaşık 1200 tane! Tipik bir hortum, 20-100 metre genişliğindedir, birkaç dakika sürer ve yaklaşık 1,5 km yol kat eder. Rüzgârının hızı saatte 120-180 kilometredir. Dev hortumlar nadir görülür. Bunlar 3,2 km genişliğinde olabilir, yaklaşık 100 km yol kat eder ve rüzgârlarının hızı saatte 300 kilometreyi bulabilir.

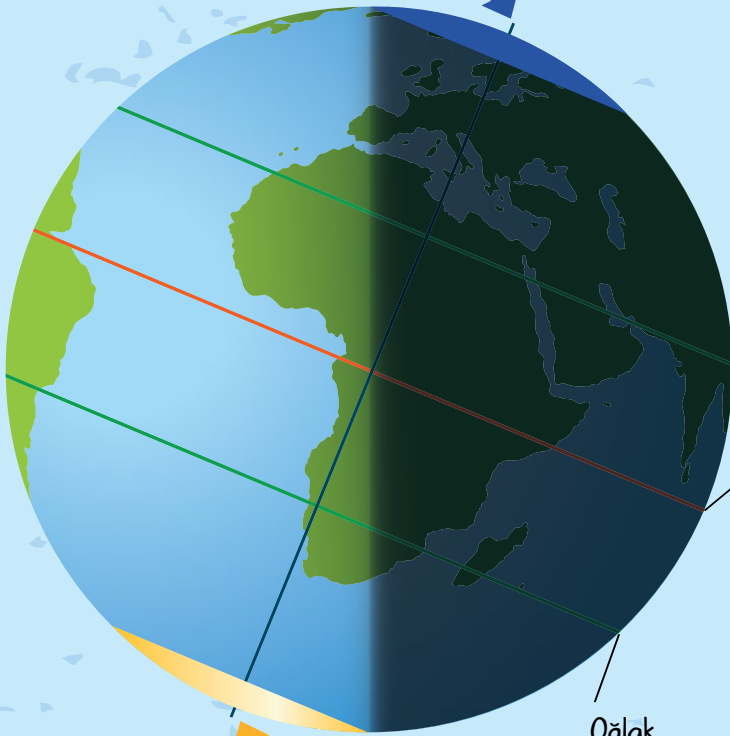

Bulutların Ömrü Var mıdır?

Kümüls bulutlarının ömrü 10-15 dakikadır. Peki, bulutlar nasıl oluşur? Hava ısındıkça yükselir. Atmosferin yukarı kısımlarındaki soğuk havayla karşılaşınca da içinde taşıdığı su buharı yoğunlaşır ve milyarlarca su damlacığı oluşur. Bu damlacıklar bulutları oluşturur. Bulutların büyüklüğü ve ömrü taşınan havanın yoğunlaşma hızına bağlı olarak değişir.

Kuzey Kutbu

Güney Kutbu

Yengeç Dönencesi

Ekvator

Oğlak Dönencesi

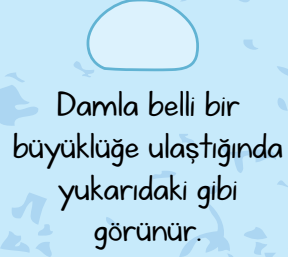
Kış Hangi Tarihte Başlar?

Gökbilimcilere göre kış, güneş ışınlarının Oğlak Dönencesi'ne dik geldiği tarihte başlar. Bu tarih genellikle 21 Aralık'a denk gelir ve bundan sonra gündüzler uzar. Ancak, iklim verilerini kaydederken ve karşılaştırırken kullanılan tarihlerin belirli olması önemlidir ve bu nedenle meteorolojik kışın başlangıcını işaretlemek için 1 Aralık tarihi sabit olarak kullanılır. Elbette bu tarihler Kuzey Yarımküre için geçerlidir. Kışa dair asıl ilginç olanıysa bu mevsimin Dünya'nın Güneş'e en yakın olduğu zaman yaşanmasıdır. Genelde mevsimlerin Güneş'e yakınlık ve uzaklıkla ilgili olduğu düşünülür. Oysa bu durum yerkürenin ekseninin eğik olmasına bağlıdır. Eksenin eğik olması güneş ışınlarının farklı açılarda yeryüzüne gelmesini sağlar ve bu sayede mevsimler oluşur.

Yağmur Damlalarının Bir Şekli Var mıdır?

Yağmur damlası genelde "damla" şeklinde resmedilir. Aslında, yüzey geriliminin molekülleri bir arada tuttuğu düşünülürse su damlası küre şeklindedir. Ancak düşmeye başladığında ve diğer yağmur damlalarıyla çarpıştıkça büyür ve şekli değişir. Hava direncinin de işe karışmasıyla su damlasının alt kısmı düzleşir, daha da büyüdüğünde bir fasulye gibi görünür. Belli bir büyüklüğe ulaşan damla küçük damlalara bölünür.

Damla belli bir büyüklüğe ulaştığında yukarıdaki gibi görünür.

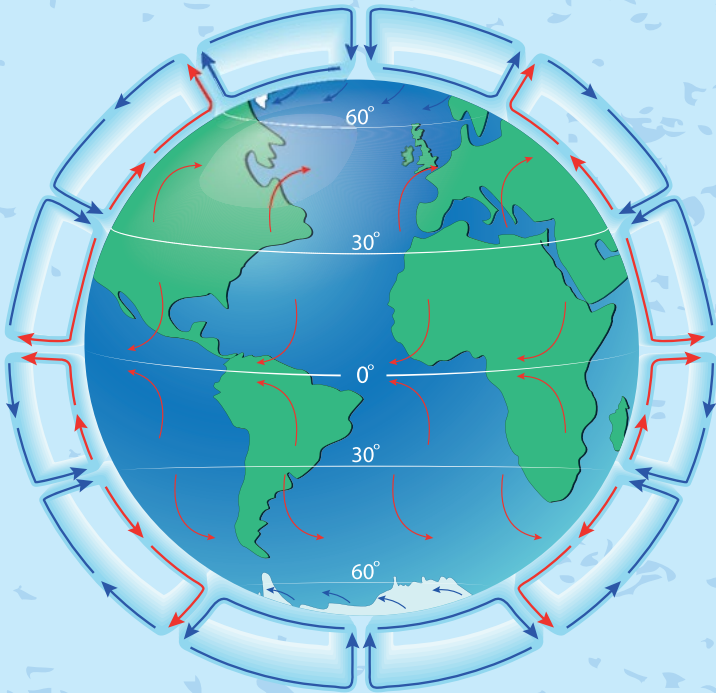
İyice büyüdüğünde, bölünmeden önce fasulye şeklini alır.

Neden Alçak ve Yüksek Basınç Alanı Vardır?

Sıcak ya da soğuk havayı hissederiz, nemli ya da kuru, sakin ya da rüzgârlı havayı da. Ancak basıncı hissedemeyiz. Oysa hava durumu tahminlerinde alçak ve yüksek basınç terimlerini sık sık duyarız. Hava ısındıkça genleşir, hafifler ve yukarı doğru hareket eder. Bu durumda yeryüzüne yakın yerlerde basınç düşer. Ancak bu durumda yüksek basınçlı bölgelerden alçak basınçlı bölgelere doğru hava akımı olur. Sonuç olarak basınç hep değişir.

Alçak ve yüksek basınç alanları vardır çünkü Güneş tüm Dünya'yı eşit şekilde ısıtmaz. Güneş ışınları, ekvator bölgesine dik gelir, buradaki hava sıcaktır ve dolayısıyla alçak basınç alanları oluşur. Güneş ışınları kutup bölgelerine eğimli gelir, buradaki hava soğuktur ve dolayısıyla yüksek basınç alanları oluşur. Kutupların soğuk havası ekvatora ve ekvatorun sıcak havası da kutuplara doğru hareket eder. Rüzgâr da havanın yüksek basınçlı alanlardan alçak basınçlı alanlara hareket etmesinden kaynaklanır.

Yeryüzünde alçak ve yüksek basınç alanları var. Kutup bölgelerinde yüksek basınç, Ekvator'da alçak basınç, tropik ormanların olduğu 30° enleminde yüksek basınç ve 60° enleminde yani kutup bölgelerine yakın yerlerdeyse alçak basınç hakimdir.

